

Efterårets smukke melankoli

KLUMME

Pedro Martinez, skoleleder Rudme Friskole

Alle årstider har deres skønhed, fordele og bid. For mig er efteråret nok den årstid, der har mest at tilbyde. Efteråret er et stormvejr af indtryk, fra skovens farver og dufte med svampe og æbler i kassevis og til overvejelser om vinterdæk, ny garderobe og begyndende nissetics.

På vores lille skole i Rudme, river pedellen blade sammen i fine bunker og finder de tidspunkter hvor vejret tillader, at græsset kan slås måske for sidste gang i år. Børnene ved, at efterårsferien følges af en periode med almindeligt skema og skolehjemstaler, der er ro og tid til te og hygge. Det er blevet nødvendigt med indendørssko og lange bukser, for selvom pedellen har åbnet for varmen, er det svært at undgå de lommer af kold luft, børnene tager med sig ind fra frikvarter.

NU STARTER DAGENE igen i mørke og de falske stearinlys en lærer, på helt eget initiativ har medbragt, kommer til deres ret. "Er der lys på cyklen og har du en refleksbrik?" Efterår og vintertid udfordrer udsynet for bilister og landbrugskøretøjer om morgenen på Rudmevej. Efteråret er en voldsom men smuk afslutning i naturens cyklus.

I år hjælper det mig så fint med overvejelser om, hvordan vi på skolen og derhjemme taler om døden. Børnenes morfar er gået over til det, der hedder palliativ behandling, det betyder at man ikke regner med, eller gør yderligere for helbredelse. Man lindrer og sikrer mindst mulig smerte og lidelse for patient og pårørende.

Børnene ved godt, at morfar skal dø, han skal bare lige selv være klar til det. De virker bemærkelsesværdigt afklarede denne gang. Måske fordi vi tidligere på året tog afsked med min onkel. Det var en ret voldsom oplevelse, fordi hans sygdom havde forvandet ham til en gennemsigtig skygge af næsten ingenting.

PÅ SKOLEN HAR en medarbejder mistet sin mor. For børnene på skolen er det et dødsfald på tilpas afstand, men ikke desto mindre en vigtig begivenhed, for livets afslutning er virkelighed for børn i alle al-

Pedro Martinez, skoleleder Rudme Friskole, sammen med Elva, 12 år (til venstre) og Karla, 11 år (i midten). Privatfoto

dre og lige så naturlig som efteråret. I skolen kan døden indtages med tristhed og sorg for nogen og med glæde og omtanke for resten. Det er sært så svært det kan være for voksne at tale med børn om døden, når den bliver bare en kende personlig.

Når vi har fortælling til morgensang på skolen og deler historier og eventyr, er der masser af død og ulykke. Børnene vil gerne høre om den slags, og de voksne hverken vakler, stønner eller stammer, når nordisk mytologis ragnarok udfoldes eller når ulven æder bedstemor. Når det gælder død i vores egen kreds, er det anderledes svært og følsomt, for voksne.

MIN OPLEVELSE ER dog, at børnene takler det rigtigt fint. De er instinktivt andægtige og følsomme, når jeg fortæller om at synge den afdøde ud og taler om

kirke, kapel og begravelse. Derefter går de til frikvarter og med sang og latter på læben, splitter de - til pedellens ærgrelse - fine bunker af blade, fordi de er børn og ved, at efterårets blade skal kastes rundt, også selvom nogen er døde og borte.

Jeg elsker efteråret, især fordi det har en afslutning og jeg vælger at efterlade jer med Albus Dumbledores ord "For det velorganiserede sind er døden trods alt blot det næste store eventyr."

+ 52-årige Pedro Martinez er skoleleder på Rudme Friskole, Børnehave og Vuggestue.

Han bor i et lille rækkehus i Svendborg med sine to børn på halv tid, Elva på 12 og Chus på 15 år.